

Наталія Говоруха
ORCID iD 0000-0001-8853-2439

аспірантка кафедри педагогіки,
адміністрування і соціальної роботи,
ДВЗО «Університет менеджменту освіти»,
вул. Січових Стрільців, 52-А, 04053 Київ, Україна,
Govorukha.13.05@gmail.com

ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ПЛАТФОРМА СОЦІАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

У статті розглядаються можливості волонтерства, необхідність його присутності у різних сферах життя. Зміст дослідження становить аналіз волонтерської діяльності як своєї платформи для просування соціальних перетворень у суспільстві, їх ініціатора та провідника. У роботі підкреслено добровільність і неприбутковість волонтерства, вказано на різноманітність волонтерських акцій. Волонтерський рух в Україні підтримується законодавчо, громадськими організаціями, волонтерськими формуваннями. Завдяки активістам волонтерська діяльність удосконалюється. Звернено увагу на варіативність складу учасників волонтерської діяльності і необхідність активності та відповідальності залучених сторін для подальшого розвитку волонтерського руху, який веде до соціальних перетворень у суспільстві та поліпшення якості життя. Відзначено потрібність волонтерства і важливість його розповсюдження в Україні, як і в світі.

Ключові слова: волонтерство; волонтерська діяльність; волонтерський рух; соціальні перетворення; цінності.

<https://doi.org/10.28925/2078-1687.2019.3-4.2430>

Вступ. В останні роки волонтерський рух, або волонтерство, в Україні міцніє та набирає масштабності. Під волонтерством, як правило, розуміють гуманну діяльність, у ході якої людина або група виконує означену роботу – надає допомогу, волонтерські послуги, не для своєї фінансової вигоди. Волонтерство також відоме розвитком навичок і призначене для сприяння добробуту або поліпшення якості людського життя. Крім того, воно призначене для встановлення контактів для можливого працевлаштування. Волонтерська діяльність має приносити позитивні результати і для волонтера і для людини чи спільноти, яким він служить, а також повинна призводити до відчутних соціальних перетворень у суспільстві взагалі. Через популяризацію та поширювання волонтерства та через активну залученість уряду та громадських організацій можливо прискорити темпи розвитку волонтерського руху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний стан волонтерського руху досліджували вчені М. Бостанджогло, О. Главник, Д. Еберлі, Т. Лях, О. Карпенко, Р. Колосова, Г. Крапівіна, І. Пінчук, М. Фурлан, К. Хаджи-Міцева, Г. Чейнен, О. Щекова та інші. Проблеми

розвитку волонтерства, а також формування громадянського суспільства розглядалися вітчизняними й зарубіжними науковцями, серед яких О. Безпалько, З. Бондаренко, П. Будич, Г. Вишлінський, Д. Горелов, В. Дементьєв, Т. Журавель, О. Корнієвський, Л. Кудринська, Д. Міханчук, В. Назарук, К. Павлюк, Ю. Семінова, Т. Спіріна, І. Тохтарова, М. Чухрай та інші.

Мета статті – розкрити феномен волонтерства як своєї платформи соціальних перетворень у суспільстві, підкреслити важливість його подальшого розвитку та розповсюдження в нашій країні.

Соціальні перетворення через волонтерство. Волонтерство – діяльність на основі доброї волі, за якої доброволець частину свого вільного (особистого) часу, сил, енергії, знань, досвіду добровільно (без примусу та вказівок «згори») витрачає на здійснення діяльності, яка приносить користь людям і суспільству загалом (Словник-довідник із соціальної роботи, 2015, с. 50). Волонтерство – елемент особистісного розвитку, набуття нових знань і навичок, удосконалення здібностей, стимулювання ініціативи та творчості (Словник-довідник для соціальних педагогів та працівників, 2001, с. 18).

На підставі аналізу формулювань поняття «волонтер» у попередніх дослідженнях, підруч-

никах і словниках робимо висновок, що *волонтер* – це особа, яка шляхом своєї добровільної безоплатної діяльності бере участь у вирішенні певних проблем, допомагає іншим через надання послуг (волонтерських послуг) без оплати, добровільно, з метою поліпшення ситуації (як окремих осіб, так і соціальних груп (клієнтів)), визначеної самим волонтером або групою осіб (волонтерською групою) чи організацією, яка його залучила, для покращення стану життя у межах територіальної громади або у країні в цілому.

Закон України про волонтерську діяльність (2018) визначає волонтерську діяльність як форму благодійної діяльності (Ст. 1), перераховує види благодійної діяльності (Ст. 5). «Благодійники спільно чи індивідуально можуть здійснювати благодійну діяльність на підставі добровільного вибору одного або кількох таких її видів». Громадські ініціативи щодо провадження волонтерської діяльності підтримано державою в особі її органів та посадових осіб, які зобов'язані забезпечувати захист передбачених прав, свобод і законних інтересів волонтерів та отримувачів волонтерської допомоги, що дозволяє долати труднощі і досягати очікуваних перетворень.

Волонтер реалізує спільну мету волонтерського формування, покращує стан питання, створює так званий «соціальний капітал». У той же час формується особистий «соціальний капітал» – цінності, досвід, вміння тощо (Залевська, 2015). Потрібно зауважити, що при цьому всі заходи, окремі волонтерські проекти та волонтерська діяльність узагалі одночасно впливають і на особистісний і на «соціальний капітал» організації, яка залучила волонтерів, а також на громадський і суспільний, що є досягненням для всіх та несе низку переваг.

Неможлива наявність «соціального капіталу» особистості або колективу без наявності цінностей: особистих, колективних, державних, сенсожиттєвих. Вони необхідні для повноцінного життя, побудування демократичного суспільства та змістовної, повноцінної життєдіяльності. Одна з цілей педагогічного процесу виховання особистості – формування та розвиток чітко визначених цінностей. А. Маслоу (1970) пише: «...я намагаюся вибудувати якусь систему сутнісних людських цінностей, свого роду звід загальнолюдських чеснот, які самі для себе служать обґрунтуванням і підтвердженням – вони спочатку, по суті своїй добрі, споконвічно бажані і саме тому не потребують ні виправдань, ні застережень. Ця ієрархія цінностей іде корінням у саму природу людини.

Людина не просто бажає їх і прагне до них, вони їй необхідні...». Формування цінностей під час участі волонтера у волонтерській діяльності сприяє процесу позитивних перетворень та особистісного зростання волонтера, поліпшенню умов життя отримувачів волонтерських послуг і призводить до перетворень у громаді та суспільстві.

Погоджуємося з дослідниками в тому, що волонтери – це особи, «діяльність яких вмотивована суспільно-корисним характером», але разом з тим така особа «у волонтерстві вбачає елемент особистісного розвитку, набуття нових знань і навичок» (Доманчук, 2017, с. 492). Це двосторонній процес, у якому відбувається і поліпшення стану життя отримувачів волонтерської допомоги (наприклад, дітей без батьківського піклування, осіб з інвалідністю, багатодітних сімей, девіантних підлітків, безпритульних осіб, хворих, осіб, схильних до шкідливих залежностей, людей похилого віку та інших), змінюється стан проблеми, але водночас він впливає і на учасників волонтерства.

Людина без усталених цінностей не завжди справляється з труднощами і навіть із виконанням простих обов'язків за обумовлену плату. Тим більше зменшується ймовірність участі особистості без гуманних цінностей у волонтерстві. Наявність сенсожиттєвих цінностей є базою, яка необхідна для існування повноцінного суспільства. Вони можуть бути головною мотивацією людини, основою волонтерської діяльності. Лідери і представники волонтерства, на думку автора, зобов'язані постійно впливати на підтримку і розвиток таких цінностей у кожному її об'єктивному і суб'єктивному учаснику.

Участь у волонтерській діяльності передбачає наявність у волонтера таких цінностей-пріоритетів, як доброта, милосердя, турбота, бажання поділитися своїми навичками і вміннями безкорисливо, прагнення віддавати (час, сили, таланти) з ціллю допомогти іншим та поліпшити ситуацію.

У черговій доповіді міжнародної організації «Волонтери ООН» зазначається: «Терміни, які визначають *волонтерство* в різних мовах і культурах, відрізняються один від одного, але цінності, які лежать в їх основі: бажання внести свій вклад у загальне благо, свобода, воля, дух солідарності, відсутність очікування матеріального винагородження, – є загальними і універсальними. Добровольці мотивовані такими цінностями, як справедливість, рівність і свобода» (State of the World's Volunteerism Report, 2011). До сутнісних ознак волонтерства

у місії міжнародної організації «Волонтери ООН» було додано відповідальне ставлення до обов'язків.

Волонтерська діяльність можлива тільки у незалежному демократичному суспільстві. Вона є платформою для прояву гуманності та альтруїзму, для самовдосконалення та самореалізації людини будь-якого віку. Служіння суспільству виховує почуття громадянського обов'язку, що в свою чергу підтримує бажання прагнути до соціальних перетворень, діяти з метою досягнення цієї задачі.

У Загальній декларації волонтерів 1990 р. щодо визначення сенсу волонтерства ключовими позиціями є: а) значущість збалансованого соціального і економічного розвитку; б) орієнтація на солідарність, з метою поліпшення якості життя – об'єднання для спільної діяльності на соціальному рівні; в) усвідомлений вибір діяльності на індивідуально-особистісному рівні.

Декларація, прийнята у 2001 р. в Амстердамі, зазначає, що волонтерство може розвинути та посилити суспільну відповідальність, спільність, служіння, піклування, розвиток і навчання особистості. Документ підтримує права на участь у волонтерській діяльності для всіх чоловіків, жінок та дітей, незалежно від їх фізичних особливостей, раси, матеріального та соціального становища, віросповідання тощо (The Universal Declaration on Volunteering, 2001). Різними волонтерськими заходами та через залучення громади до волонтерської діяльності можна вирішувати проблеми суспільства та об'єднувати його, що сприяє його позитивній трансформації.

Роль волонтера прописана і в українському законодавстві. У Законі України «Про соціальні послуги» (2003) та в Законі України «Про волонтерську діяльність» (2018) зазначено, що волонтер – це фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану, благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно корисний характер. *Волонтерська діяльність, або волонтерство*, визначається як «добровільна, безкорислива, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами та волонтерськими організаціями шляхом надання волонтерської допомоги», а волонтерська допомога, відповідно, – як «роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами».

У сучасних суспільствах у цілому світі це досить поширена практика – брати участь у волонтерській діяльності. В багатьох країнах вона інтегрована практично в усі сфери суспільного

життя. Урядом приймаються законодавчі акти, волонтерству надається всебічна підтримка, поширюється система державних добровільних центрів, щороку збільшується кількість волонтерських організацій та волонтерських програм тощо.

Складовою соціальних перетворень у суспільстві повинна бути і соціально-педагогічна діяльність, яка у період реконструювання суспільства є принциповою базою для виживання людини та її інтеграції в суспільство. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю створює соціально-педагогічні умови для самопізнання, самореалізації і розвитку дітей та молоді у конкретному соціумі (Тарасова, 2009, с. 35). Волонтерська діяльність, якщо її спрямовують відповідні фахівці – педагоги й психологи, стає інструментом для проведення виховної роботи і є платформою для впливу на окрему особистість, для об'єднання однодумців навколо певної мети, для побудови команд, створення громади, яка прагне змінити певну ситуацію, вирішити конкретну проблему (наприклад, група матерів неспроможних дітей через комплекс простих заходів пропагує інклюзію для поліпшення ставлення сусідського оточення до їхніх дітей).

Волонтерська діяльність – це соціально-психологічне явище. Її зокрема розглядають як систему взаємин між людьми, де людина добровільно надає іншій людині соціально-психологічну допомогу. Педагогічно спрямована волонтерська діяльність впливає на соціалізацію та духовне становлення особистості і може виступати механізмом її розвитку (Калениченко, 2008. с. 5–9). Сформована особистість зі стійким набором цінностей, як правило, проявляє громадянську активність і бере участь в житті суспільства, прагне через соціальні перетворення досягти бажаного результату. Низка подій сучасної української історії та досліджених матеріалів дозволяє нам розглядати волонтерську спільноту як неодноразового ініціатора соціальних перетворень у нашій країні.

Завдяки соціально-педагогічній діяльності, яскравим прикладом якої є волонтерська діяльність, у молоді відбувається активізація саморозвитку особистості, і молоді волонтери набувають сенсожиттєвих орієнтирів, оволодівають мистецтвом взаємодії з іншими та життєдіяльності особистості шляхом самоосвіти, самовизнання та саморегуляції (Гриньков, 2015. с. 15). Вплив на формування особистості у підлітків і молоді є безпосереднім впливом взагалі на майбутнє, так як саме вони через досить короткий термін будуть учасниками і керівни-

ками соціальних процесів та перетворень в суспільстві.

Волонтерство – досить складний процес, який охоплює одночасно різні верстви суспільства, включає різноманітні види взаємодії і представлений різними видами діяльності. Для існування і розвитку волонтерства, на нашу думку, необхідна співдіяльність декількох із п'яти описаних нижче учасників (рис. 1):

А) волонтер (студенти, пенсіонери, школярі, фахівці, батьки та інші);

Б) отримувачі волонтерської допомоги (ті, хто потребують опіки, допомоги, сприяння, наприклад: багатодітні сім'ї, сироти, постраждалі від лиха, девіантні підлітки, неспроможні, залежні, безпритульні, ВПО тощо);

В) державні заклади (які зобов'язані стежити за виконанням законодавства: міністерства, органи управління, ради, виконавчі комітети, представники державної влади, відповідні робітники тощо);

Г) сторона, що залучає (організація, яка працює з волонтерами, або група громадян, що беруть одноразову або тривалу участь у волонтерській діяльності; для лаконічності та зручності назовемо цього учасника «рекрутер»);

Ґ) благодійник/донор/спонсор (сторона, що фінансує волонтерський захід, наприклад: а) самі волонтери, б) державна чи в) громадська організація, г) меценати, ґ) благодійники, д) політична партія, е) депутати тощо.

Рис. 1. Варіативні складові (учасники) волонтерської діяльності

Зацікавленість, підготовленість, активність вказаних сторін, а також кількість учасників і їх можливості (ментальні, емоціональні, фізичні, організаційні, фінансові, професійні тощо) є основними факторами розвитку та поширення волонтерської діяльності, яка при правильному менеджменті і призведе до очікуваних перетворень та поліпшення в Україні якості життя.

Волонтерство – фундамент громадянського суспільства. Без участі волонтерів сьогодні важко уявити громадські організації та благодійність взагалі, без них унеможлиблюється якісний суспільний контроль за діями влади та бізнесу. Без волонтерів бракує енергії для

будівництва суспільства, не вистачає сил і часу на людей, які потребують допомоги, недостатньо творчого потенціалу для розв'язання соціальних проблем.

Волонтери можуть вирішувати прості й складні питання, що здебільшого не потребують професійної підготовки. «Волонтер – це не тільки помічник чи соціальний працівник, що піклується про інших, він може бути вчителем, фахівцем з комп'ютерів, політиком, інженером або дизайнером» (Гриньков, 2015. с. 14). Діяльність волонтерів повинна бути запланована, підготовлена, організована з найбільшою ефективністю. Коли волонтерська робота скоординована професійно та мотивова-

на регулярно, вона дійсно в змозі вирішувати нагальні проблеми.

«Волонтерство як соціокультурне явище нерозривно пов'язане з розвитком цивілізації. В історії людства навряд чи знайдеться суспільство, якому не були б притаманні ідеї добровільної та безкорисливої допомоги. І завжди знаходились люди, для яких самореалізація, самовдосконалення були можливі лише через працю на благо інших. Слід сказати, що протягом віків релігія, церква спонукала людей до благодійництва і волонтерства, виховувала альтруїстичну свідомість» (Матяш, 2018). В історії України існує багато прикладів благодійництва, провадженого християнськими об'єднаннями, козацькими громадами, купецтвом, підприємцями тощо (наприклад, утримання лікарень або створення навчальних закладів для непривілейованих верств населення на власні кошти), що значно впливали на поліпшення умов життя мешканців міста, області, регіону.

Волонтерство – це частина ширшої концепції участі громадян у процесах, що відбуваються в державі. Термін «волонтерство» охоплює широке розмаїття діяльності у світовому суспільстві: догляд за хворими, людьми похилого віку, онкохворими та інвалідами, робота з ув'язненими та їх реабілітація, робота з дітьми й молоддю, допомога представникам етнічних меншин через консультування та відповідний супровід, допомога бездомним, турбота про постраждалих від війни, катастроф, захист екології, просування ідей, заходів, груп або НУО, збір коштів та багато іншого. Волонтерство формує суспільні завдання, інтереси та цінності, розвиває соціальну ідентичність, об'єднує суб'єктів добровольчої діяльності, які задоволені нею, демонструють відповідальність та громадську активність.

Громадянам та уряду необхідно поширювати волонтерський рух, сприяти його розвитку та обов'язково досліджувати це явище, наприклад, у таких напрямках: а) подальший розвиток нормативно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні; б) комплексні зміни у податковому законодавстві щодо участі окремих осіб та організацій у волонтерській благодійній діяльності; в) розробка та

впровадження державної цільової програми щодо розвитку волонтерського руху в Україні; г) соціально-педагогічне забезпечення розвитку волонтерства в закладах освіти, у межах територіальних громад, в діяльності громадських та політичних організацій; ґ) створення загальнонаціональної бази волонтерів; д) підключення до процесу розвитку волонтерства профільних міністерств; е) подальший розвиток міжнародної та міжурядової співпраці в сфері розвитку волонтерства. В будь-якому разі зупинятися на досягнутому – помилково. Наша країна, а особливо молодь, потребує сприяння та допомоги у розвитку та поширенню волонтерського руху на державному, регіональному, міському рівнях, а також розробки системи залучення та мотивації волонтерів різними способами у відповідних закладах (Говоруха, 2019).

Висновки. В Україні, як і у світовій практиці, волонтерство підтримано суспільством та законодавчо. Існує безліч волонтерських проєктів, завдяки яким надано відчутну допомогу тим, хто її потребує. Все це не тільки допомагає окремій людині, наприклад, у формуванні сенсовиттєвих цінностей, установі чи організації, але й змінює менталітет громадян, ставлення до волонтерського руху в суспільстві, через соціальні перетворення покращує локальну ситуацію та взагалі стан життя в країні. А отже, волонтерство необхідно повсюдно розвивати, популяризувати та поширювати, залучаючи до цього волонтерів, клієнтів, НУО, уряд та меценатів.

Перспективи подальших досліджень. Для подальшого розвитку та волонтерської діяльності в Україні пропонуємо продовжувати дослідження нормативно-правового забезпечення волонтерства; удосконалення податкового законодавства щодо участі окремих осіб та організацій у волонтерській благодійній діяльності; практичні можливості створення і введення державної цільової програми щодо розвитку волонтерського руху в Україні; удосконалення соціально-педагогічного забезпечення розвитку волонтерства в закладах освіти, у межах територіальних громад, в діяльності громадських та політичних організацій тощо.

Література

- Букач М., Клименюк Н., Горлачук В. Словник-довідник із соціальної роботи. Миколаїв: ФОП Швець В., 2015. 384 с.
- Говоруха Н. Зародження волонтерського руху в Україні 1991–2000 рр. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 63. Т. 1. С. 11–15. DOI 10.32840/1992-5786.2019.63-1.2.

- Гриньков С. Сучасні тенденції волонтерського руху в країні. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2015. № 10. С. 14–16.
- Доманчук Д. Роль волонтерства у процесі соціалізації студентської молоді. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 491–495.
- Залевская Е. В., Залевская О. С. Концепция социального капитала р. Патнема применительно к формирующимся стандартам оценки эффективности волонтерских проектов. *Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики*. 2015. № 1. Ч. 2. С. 71–75. URL: http://scjournal.ru/articles/issn_1997-292X_2015_1-2_16.pdf (дата звернення: 2.09.2019).
- Закон України «Про волонтерську діяльність». 2011. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (дата звернення: 2.09.2019).
- Закон України «Про соціальні послуги». 2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15> (дата звернення: 15.08.2019).
- Калениченко Р. Волонтерство в соціальній роботі. Київ: КиМУ, 2008. 86 с.
- Матяш М. Українське волонтерство – явище унікальне. 2018. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html> (дата звернення: 2.09.2019).
- Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / А. Капська, І. Пінчук, С. Толстоухова (ред.). Київ, 2000. 260 с.
- Тарасова Н. Професор Алла Йосипівна Капська: бібліографічний покажчик. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2009. 122 с.
- Maslow A. H. *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row, 1970. 370 с.
- State of the World's volunteerism Report: Universal Values for Global Well-being. Bonn: United Nations Volunteers, 2011. 148 p.
- The Universal Declaration on Volunteering. 2001. URL: <https://iave.org/wp-content/uploads/2015/04> (дата звернення: 15.08.2019).

References

- Bukach, M., Klimenyuk, N., Gorlachuk, V. (2015). *Slovnnyk-dovidnyk iz sotsialnoy roboty [Vocabulary-dictionary of social work]*. Mykolaiv, Ukraine: PIF, Shvets V. (ukr).
- Govorukha, N. (2019). *Zarozhennia volonterskogo rukhu v Ukraini v 1991–2000 rokakh [The emergence of volunteer movement in Ukraine in 1991–2000]*. *Science Proceedings of the Pedagogy of Creating a Creative Personality in Higher and Secondary Schools*, 63 (1), 11–15. DOI 10.32840/1992-5786.2019.63-1.2 (ukr).
- Grinkov, S. (2015). *Suchasni tendentsii volonterskogo rukhu v kraini [Modern tendencies of volunteering in Ukraine]*. *Collection of scientific papers HIST*, 10, 14–16 (ukr).
- Domanchuk, D. (2017). *Rol volonterstva v protsesi sotsializatsii studentskoi molodi [The role of volunteering in the process of social welfare of students]*. *Young Scientist*, 2 (42), 491–495 (ukr).
- Zalenskaya, E. V., Zalenskaya, O. S. (2015). *Kontseptsia sotsialnogo kapitala R. Patnema primenitelno k formiruyuschimsia standartam otsenki effektivnosti volonterskikh proektov [The concept of social capital of R. Patnam regarding the formulation of standards for evaluating the effectiveness of volunteer projects]*. *Historical, philosophical, political and legal sciences, cultural studies and arts. Questions of theory and practice*, 1 (51), Part II, 71–75 (rus).
- Zakon Ukrainy «Pro volontersku diyalnist» [Law of Ukraine On Volunteering]* (2018). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (ukr).
- Zakon Ukrainy «Pro sotsialni poslugy» [Law of Ukraine On Social Services]* (2011). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15> (ukr).
- Kalenichenko, R. (2008). *Volonterstvo v socialnij roboti [Volunteering in social work]*. Kyiv, Ukraine: KiMU (ukr).
- Matyash, M. (2018). *Ukrainske volonterstvo – yavysche uunikalne [Ukrainian volunteering is a phenomenon]*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html> (ukr).
- Kapska, A., Pinchuk, I., Tolstouhova S. (Eds.) (2000). *Slovnnyk-dovidnyk dlya sotsialnykh pratsivnykiv [Vocabulary for social teachers and social practitioners]*. Kyiv, Ukraine (ukr).
- Tarasova, N. (2009). *Profesor Alla Josipivna Kapska: bibliografichnij pokazhchik [Professor Alla Yosipivna Kapska: Bibliographical indicator]*. Kiev, Ukraine: NPU imeni M. P. Drahomanova (ukr).

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York, USA: Harper & Row (eng).
State of the World's volunteerism Report: Universal Values for Global Well-being (2011). Bonn, Germany: United Nations Volunteers (eng)
The Universal Declaration on Volunteering (2001). Retrieved from <https://iave.org/wp-content/uploads/2015/04> (eng).

ВОЛОНТЕРСТВО КАК ПЛАТФОРМА СОЦИАЛЬНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ

Говоруха Наталия,
аспирантка кафедри педагогіки, адміністрування і соціальної роботи,
Університет менеджмента освіти,
ул. Сечових Стрельцов, 52-А, 04053 Київ, Україна, Govorukha.13.05@gmail.com

В статті розглянуті можливості волонтерства, необхідність його присутності в різних сферах життя. Зміст дослідження складає аналіз волонтерської діяльності як своєрідної платформи для просування соціальних змін в суспільстві, її ініціатора і проводника. В роботі підкреслюються добровільність і неприбутковий характер волонтерства, вказується на різноманітність волонтерських акцій. Волонтерство в Україні підтримується законодавством, громадськими організаціями, волонтерськими формуваннями. Завдяки активістам волонтерська діяльність постійно удосконалюється. Робота акцентує варіативність складу учасників волонтерської діяльності і необхідність активності і відповідальності залучених сторін для подальшого розвитку волонтерського руху, що призведе до соціальних змін в суспільстві і покращенню якості життя. Звернено увагу на цінність волонтерства і важливість його поширення в Україні, як і в світі.

Ключові слова: волонтерство; волонтерська діяльність; волонтерський рух; соціальні зміни; цінності.

VOLUNTEERING AS THE PLATFORM FOR CHANGES IN THE SOCIETY

Govorukha Nataliya,
Postgraduate Student, University of Educational Management,
52-A Sichovyh Striltsiv Str., 04053 Kyiv, Ukraine, Govorukha.13.05@gmail.com

The article discusses the multiple possibilities of volunteering in Ukrainian society today, the need for its active presence in various spheres of life, in different strata of society. The main content of the study is an analysis of state of volunteering, as a type of a platform for promoting changes in problematic areas of life. Volunteer groups (units) are often the initiators of changes, also carriers and conductors of noticeable improvements on different levels, including personal, of an organization, community's, governmental and international. The author presents the core life values as the basis of volunteering, as well as the fundamental principles of it and its main motivation. Thankfully to volunteer movement's activists, volunteer activity in Ukraine improves every year and, and currently is supported by the law, is growing, expanding and becoming more diverse. In this paper, the author focuses on the necessity of tight active cooperation of all the participants of volunteer activity, where essential are: a volunteer and a beneficiary, and for better process and results of volunteering are: an engaging organization, the government and a benefactor. With active involvement of all five mentioned sectors the further development and spreading of volunteering is expected. The teambuilding process inevitably occurs, especially when there are clear and unifying goals presented. Willingness and non-profitable nature of volunteering is described in the article, as well as the multiplicity of volunteer projects and actions, and therefore the importance of its further structuring, development and expansion in all the regions of the country, as well as throughout the world.

Key words: volunteering; volunteer activity; volunteer movement; social transformations; core life values.

Стаття надійшла до редакції 05.09.2019
Прийнято до друку 31.10.2019